

No. 56832*

**Turkey
and
Djibouti**

Agreement between the Government of the Republic of Turkey and the Government of the Republic of Djibouti on cooperation in the field of military training, technique and science. Djibouti, 24 January 2015

Entry into force: *25 February 2021 by notification, in accordance with article XVII*

Authentic texts: *English, French and Turkish*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Turkey, 13 August 2021*

*No UNTS volume number has yet been determined for this record. The Text(s) reproduced below, if attached, are the authentic texts of the agreement /action attachment as submitted for registration and publication to the Secretariat. For ease of reference they were sequentially paginated. Translations, if attached, are not final and are provided for information only.

**Turquie
et
Djibouti**

Accord entre le Gouvernement de la République de Turquie et le Gouvernement de la République de Djibouti en matière de coopération militaire dans les domaines de la formation, de la technique et de la science. Djibouti, 24 janvier 2015

Entrée en vigueur : *25 février 2021 par notification, conformément à l'article XVII*

Textes authentiques : *anglais, français et turc*

Enregistrement auprès du Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies : *Turquie, 13 août 2021*

*Aucun numéro de volume n'a encore été attribué à ce dossier. Les textes disponibles qui sont reproduits ci-dessous sont les textes originaux de l'accord ou de l'action tels que soumis pour enregistrement. Par souci de clarté, leurs pages ont été numérotées. Les traductions qui accompagnent ces textes ne sont pas définitives et sont fournies uniquement à titre d'information.

[ENGLISH TEXT – TEXTE ANGLAIS]

AGREEMENT
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY
AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF
DJIBOUTI
ON COOPERATION
IN THE FIELD OF MILITARY TRAINING,
TECHNIQUE AND SCIENCE

**AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF DJIBOUTI ON COOPERATION IN THE
FIELD OF MILITARY TRAINING, TECHNIQUE AND SCIENCE**

The Government of the Republic of Turkey and The Government of the Republic of Djibouti, (hereinafter referred to as the "Party" or the "Parties"),

Reaffirming their commitment to the aims and principles of the United Nations Charter,

Emphasizing the fact that cooperation in various military fields on the basis of mutual respect for the sovereignty and equality of both Parties will contribute to the common interests and economic efficiency of the Parties,

Stressing the need for developing the existing friendly relations between the Parties on the basis of national laws, international rules and agreements

Have agreed as follows,

**ARTICLE I
PURPOSE**

The purpose of this Agreement is to provide a framework for the relations and develop the cooperation between the Parties in the fields specified in Article IV

**ARTICLE II
SCOPE**

This Agreement shall be applied to the exchange of personnel, material, equipment, information and experience in the fields specified in Article IV and in fields as may be agreed upon in implementing memorandums of understanding, protocols and other technical arrangements concluded on the basis of this Agreement

**ARTICLE III
DEFINITIONS**

The terms used in this Agreement shall have the following meanings

Sending State means the State that sends personnel, material and equipment to the Receiving State for the purposes of this Agreement.

2. **Receiving State** means the State in the territory of which the personnel, material and equipment of the Sending State are deployed for the purpose of implementing this Agreement.

3. **Guest Personnel** means the military/civilian persons sent by either Party to the other Party for the purposes of this Agreement.

4. **Dependant** means the spouse and children of the Guest Personnel whom he or she is responsible to look after in accordance with his/her respective national legislation.

5. **Senior Personnel** means the most senior person among the Guest Personnel who is appointed in accordance with the national legislation of the Sending State to supervise the activities of the military/civilian group sent within the scope of this Agreement.

6. **Cooperation** means the activities jointly organized by the Parties within the framework of this Agreement.

7. **Cadet** means the personnel who are sent to the military academies, military faculty of medicine, school of nursing, military high schools or NCO vocational higher-education schools to be assigned by the Sending State as military officers or NCOs and who have not achieved the status of officer or NCO yet.

8. **Patients** mean the military/civilian persons and their Dependants that the Parties cannot treat with their own opportunity or who require advanced examination and who are provided with the opportunity for examination and treatment in the other Party through mutual correspondence.

ARTICLE IV FIELDS OF MILITARY COOPERATION

The cooperation between the Parties may include the following fields:

1. Cooperation in military training and instruction.
2. Cooperation between military institutions and contact visits.
3. Participation in exercises/training, sending observers to exercises.
4. Cooperation in defence industry,
5. Military cooperation between the Armed Forces.
6. The organizational structure of the Armed Forces, the structure and equipments of military units, personnel management.
7. Cooperation in military intelligence.
8. Cooperation in the field of logistics and logistical systems.
9. Cooperation in military medicine and health services.
10. Cooperation on communications, electronics and information systems.
11. Cooperation in operations other than war, such as peacekeeping, humanitarian aid and counter piracy operations.
12. Exchange of information on military legal systems.
13. Cooperation in the field of mapping and hydrography.
14. Exchange of personnel for professional development.

15. Cooperation in military scientific and technological research,

16. Social, sportive and cultural activities.

Parties stipulate to make all effort for achieving the purposes stated in this article.

ARTICLE V IMPLEMENTATION AND PRINCIPLES OF COOPERATION

1. The cooperation may be realized in the following ways depending on the decision of the Parties:

a. Meetings and visits of the Ministers of Defence, Chiefs of Staff and their deputies or other officials authorized by the Parties;

b. Exchange of experience between the experts of the Parties in various fields of activities

c. Organizing training courses and instructions free of charge or at current/reduced charges in military units, headquarters and institutions,

d. Contacts between similar military institutions.

e. Organization of joint discussions, consultations, meetings and participation in courses, symposia and conferences;

f. Participating in military exercises including real firing exercises; participating in those military exercises as observers, conducting passage trainings and port visits, organizing joint exercises;

g. Exchange of information and training materials

h. Providing mutual logistical support and exchanging munitions, materials and services in the form of grant or with a charge

2. The Parties may conclude complementary implementing memorandums of understanding, protocols and arrangements for the implementation of this Agreement.

ARTICLE VI COMPETENT AUTHORITIES AND ANNUAL IMPLEMENTATION PLANS

1. The competent authorities for the implementation of this Agreement are:

For the Government of the Republic of Turkey: The General Staff of the Republic of Turkey

For the Government of the Republic of Djibouti: The General Staff of the Republic of Djibouti

2 The Parties shall prepare Annual Implementation Plans for joint activities for the implementation of this Agreement. The Annual Implementation Plans shall include the name, scope, type, date, place, the executing institutions, financial aspects and other details of the activities that will be carried out.

3 The cooperation shall be realized by taking into consideration the mutual interests and needs of the Parties on the basis of reciprocity.

4 The materials, technical information and documents exchanged in the form of grant or in return for pay, or produced jointly by the Parties in accordance with this Agreement or other agreements or protocols shall not be transferred to a third country without prior mutual consent.

5 The cooperation between the Parties shall be strengthened through reciprocal visits at all levels mentioned in the Annual Implementation Plans.

ARTICLE VII

SECURITY OF CLASSIFIED INFORMATION AND MATERIAL

1. All classified information, documents, physical and intellectual property rights and the military material provided or produced under this Agreement shall be exchanged, used and protected for their purposes according to subsequent agreements or arrangements concluded between the Parties.

2. The Parties shall protect and preserve the information and material exchanged under this Agreement by giving them equal classification status. The corresponding degree of classification used by the Parties shall be as follows.

For the Government of the Republic of Turkey		For the Government of the Republic of Djibouti	
Top Secret	Çok Gizli	Top Secret	Très secret
Secret	Gizli	Secret	Secret
Confidential	Özel	Confidential	Confidentiel
Restricted	Hizmete Öze.	Restricted	Restreint
Unclassified	Tasnif Dışı	Unclassified	Non classes

3. The Parties shall not use the information and materials exchanged under this Agreement for purposes other than stipulated in this Agreement.

4. The classified information and materials shall not be disclosed to a third party without the prior written consent of the Party which provided them.

5. The classified information and material shall be exchanged only through governmental channels or other channels approved by the Assigned Security Authorities of the Parties. The classification status of the information shall be determined by the Party which provides the information.

6. The Parties shall continue to be responsible for the protection and prevention of the lifting of the classified status of the exchanged classified information and material even after the termination of this Agreement.

7. The Parties shall respect the rights and rules governing patents, copyrights and commercial secrets in their cooperation activities

8. Separate security agreement on the transfer, usage and protection of classified information and materials exchanged within scope of this Agreement could be signed if deemed necessary, under the responsibility of authorities which are authorised for each of the areas of cooperation mentioned in Article IV.

9. The Parties will impose restrictions on matters involving national secrets.

ARTICLE VIII LEGAL ISSUES

1. Guest Personnel and their Dependants shall be subject to the existing laws and regulations of the Receiving State during their presence in the territory of the Receiving State including their entry, stay and departure, and they shall be under the jurisdiction of the Receiving State. In cases where the jurisdiction of the Receiving State is applied and the verdict envisages a penalty, which does not exist in the legislation of the Sending State, this penalty shall not be executed, a penalty, which exists in the legislation of both States or which is suitable for the States of the Parties shall be applied.

2. In case that any of the Guest Personnel or their Dependants is detained or arrested, the Receiving State shall promptly inform the Sending State of this situation.

3. In case that any of the Guest Personnel or their Dependants faces a legal investigation or trial in the Receiving State, he or she shall be entitled to all the generally accepted legal protection, which shall be no less than the one enjoyed by the nationals of the Receiving State

4. The activities of the Guest Personnel could be terminated by the Responsible Authorities defined in Article VI if they violate the law of the Receiving State.

5. The Sending State shall retain exclusive disciplinary jurisdiction over the Guest Personnel within the territory of the Receiving State. However, the military authorities of the Receiving State may give orders to the Guest Personnel under their command as they may be required by the duty.

6. Senior Personnel of the Sending State is authorized to apply disciplinary measures on Sending State personnel in accordance with the provisions of their respective military service and disciplinary laws.

ARTICLE IX COMPENSATION CLAIMS

1. Sending Party shall be liable for all damages resulted from the acts and actions of any of Guest Personnel and their Dependants.

2. The laws of the Receiving Party shall be applied, including third persons' claims in case of the damage and loss of persons, goods and environment during the implementation of this Agreement, without seeking the provision of wilful misconduct or gross negligence

**ARTICLE X
ADMINISTRATIVE MATTERS**

1. The Guest Personnel and their Dependants shall not enjoy diplomatic immunities and privileges.
2. Unless otherwise mutually agreed upon by the Parties, the Receiving State shall not assign duties to the Guest Personnel other than those specified in this Agreement or in subsequent agreements and arrangements.
3. The Guest Personnel shall be subject to the same administrative treatment as their counterparts in the Receiving State.
4. The Military Personnel of the Sending State shall have the right to wear their own national uniform unless otherwise agreed in other memorandums of understanding, protocols and technical arrangements signed within the framework of this Agreement. The Receiving State shall provide the necessary equipments needed for the performance of an activity during the duty.
5. The Sending State reserves the right to call back its personnel when it deems it necessary. The Receiving State shall take the necessary measures as soon as possible to ensure the return of the said personnel when it receives such a request from the Sending State.
6. Exceptional administrative matters shall be specified in other memorandums of understanding, protocols or technical arrangements that may be signed within the framework of this Agreement.
7. All the Guest Personnel and their Dependants may benefit from the officer's clubs and military commissaries within the boundaries of the regulations of the Receiving State.
8. In case that any of the Guest Personnel or any of their Dependants dies, the Receiving State shall inform the Sending State transport the body to the nearest international airport within its territory and take other measures including medical protection until the body is transferred.
9. The Guest Personnel shall avoid the actions that may harm the environment pay utmost attention to the prevention of environmental pollution and comply with the regulations of the Receiving State on this matter.

**ARTICLE XI
MEDICAL SERVICES**

1. Guest Personnel and Cadets shall be in good health condition to perform any activity under this Agreement. The Receiving State may request a medical report showing that they are medically in good condition.
2. Cadets, Guest Personnel and their Dependants shall benefit from emergency medical services and urgent dental care services free of charge in accordance with the national legislation of the Receiving State.

3 Medical examination and treatment costs for Cadets shall be covered by the health insurance to be bought according to the national legislation of the Receiving State. The health insurance premiums and health expenses of Cadets shall be covered by the Receiving State.

4 Guest Personnel shall benefit from the medical examination and treatment facilities at the Receiving State's military hospitals free of charge.

5 Costs related with the transport of Guest Personnel and their Dependants as well as Cadets to their countries due to illness or death and their funeral costs shall be covered by the Sending State.

6 The Parties may send the patients, for whom they cannot provide treatment with their own means, to the other Party, in case the other Party notifies that it can provide the Patients with treatment. Costs related to transportation and treatment of these patients shall be borne by the Sending State or the Patient himself/herself in accordance with the national legislation of the Receiving State.

ARTICLE XII FINANCIAL MATTERS

1. The Sending Party shall be liable for the salary, lodging, catering, transportation, per diem and other financial rights of the Guest Personnel assigned for the implementation of cooperation activities under this Agreement.

2. The Receiving Party shall decide within the framework of its legislation whether the activities are organized free of charge or at current or reduced charges.

3. The Guest Personnel shall clear their own debts and those of their Dependants when they leave the Receiving Party permanently. In case Guest Personnel have not paid those debts and/or in case of an emergency withdrawal, the debts of the Guest Personnel and those of their Dependants shall be paid by the Sending Party in Euro at the exchange rate used at the date of payment according to the invoice issued by the Receiving Party.

4. The Guest Personnel and their Dependants shall be subject to the tax laws prevailing in the Receiving Party during their entry, stay and departure.

ARTICLE XIII CUSTOMS AND PASSPORT PROCEDURES

1. The Guest Personnel and their Dependants shall be subject to the regulations of the Receiving State governing foreigners' residence and travel in the territory of the Receiving State.

2. The Guest Personnel and their Dependants shall be subject to the customs and passport regulations of the Receiving State during their entry into and departure from that State. However, the Receiving State shall provide all possible administrative facilities within the boundaries of its legislation.

**ARTICLE XIV
THE COMMITMENTS OF THE PARTIES IN ACCORDANCE WITH OTHER
INTERNATIONAL AGREEMENTS**

The provisions of this Agreement shall not affect the commitments of the Parties from other international agreements and shall not be used against the interests, security and territorial integrity of other States.

**ARTICLE XV
SETTLEMENT OF DISPUTES**

1 Any dispute arising out of the implementation or interpretation of this Agreement shall be resolved by consultations and negotiations between the Parties at the possible lowest level and shall not be referred for settlement to any national or international tribunal or to any third party

2 If the dispute is not resolved within 60 days, the Parties shall begin negotiations within 30 days. If no solution is achieved within the following 60 days, either Party may terminate this Agreement by means of a prior written notice of 90 days, through diplomatic channels.

**ARTICLE XVI
AMENDMENT AND REVISION**

1. Either Party may propose, through diplomatic channels, amendments or revision of this Agreement if so required. Negotiations shall start within 30 days after the receipt of a written proposal. If no result is reached within 90 days, each Party shall be able to terminate this Agreement in accordance with paragraph 2 of Article XVIII of this Agreement.

2 Agreed amendments shall enter into force in accordance with the procedure set forth in Article XVII governing the entry into force of this Agreement. All amendments and revisions shall be done in writing.

**ARTICLE XVII
RATIFICATION AND ENTRY INTO FORCE**

This Agreement shall enter into force on the date of the receipt of the last written notification by which the Parties notify each other through diplomatic channels of the completion of their internal legal procedures required for the ratification and entry into force.

**ARTICLE XVIII
DURATION AND TERMINATION**

This Agreement shall remain in force for a period of five years from the date of its entry into force. Unless either Party sends, through diplomatic channels, a written notice of

termination to the other Party 90 days prior to the expiry date, the Agreement shall automatically be extended for successive terms of one-year

2. If any agreement cannot be reached between the Parties during the revision or amendment of this Agreement or settlement of a dispute, either Party may terminate this Agreement with a prior written notification of 90 days through diplomatic channels. The termination will enter into force 90 days after the receipt of the notification by the other Party

3. The provisions of termination shall not affect the implementation of project, program, activities and contracts determined and initiated before the termination of this Agreement

ARTICLE XIX

TEXT AND SIGNATURE

1. This Agreement is prepared in Turkish, French and English languages in two original copies, each text being equally authentic. In case of divergence of interpretation, the English text shall prevail

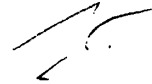
2. This Agreement is signed on 24 January 2015, in Djibouti by the persons undersigned and duly authorized by their Governments

ON BEHALF OF THE GOVERNMENT
OF THE REPUBLIC OF TURKEY

ON BEHALF OF THE GOVERNMENT
OF THE REPUBLIC OF DJIBOUTI

SIGNATURE :

SIGNATURE :

NAME : Fikri IŞIK
TITLE : Minister of Science, Industry
and Technology

NAME : Hassan Darar HOUFFANEH
TITLE : Minister of Defense

[FRENCH TEXT – TEXTE FRANÇAIS]

ACCORD

ENTRE

LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DE
TURQUIE

ET

LE GOUVERNEMENT DE LA REPUBLIQUE DE
DJIBOUTI

EN MATIÈRE DE COOPÉRATION MILITAIRE DANS
LES DOMAINES DE LA FORMATION, DE LA
TECHNIQUE ET DE LA SCIENCE

**ACCORD ENTRE LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DE TURQUIE ET LE
GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DE DJIBOUTIEN MATIÈRE DE COOPÉRATION
MILITAIRE DANS LES DOMAINES DE LA FORMATION, DE LA TECHNIQUE ET DE LA
SCIENCE**

Le Gouvernement de la République de Turquie et le Gouvernement de la République de Djibouti (dénommés ci-après la « Partie » ou les « Parties »),

Réaffirmant leur attachement aux buts et principes de la Charte des Nations Unies,

Soulignant que la coopération dans les différents domaines militaires sur la base de respect mutuel de la souveraineté et l'égalité des deux Parties contribuera à l'intérêt commun et à la productivité économique des Parties.

indiquant la nécessité de développer les relations amicales existantes entre les Parties sur la base des lois nationales, des règles et des accords internationaux.

Sont convenus de ce qui suit .

ARTICLE I OBJET

Le but du présent Accord est de constituer un cadre pour les relations et de développer la coopération entre les Parties dans les domaines précisés dans l'article IV.

ARTICLE II CONTENU

Le présent Accord sera appliqué à l'échange de personnel, de matériel, d'équipement, d'information et d'expérience dans les domaines précisés dans l'article IV et dans les autres domaines précisés dans les mémorandums d'entente de mise en œuvre, les protocoles et les autres règlements techniques qui seront conclus sur la base du présent Accord.

ARTICLE III DÉFINITIONS

Les termes utilisés dans le présent Accord ont les significations suivantes

1. « **État d'envoi** » signifie l'État qui envoie du personnel, du matériel et de l'équipement à l'État d'accueil pour les objectifs du présent Accord.
2. « **État d'accueil** » signifie l'État dont le territoire abrite le personnel, le matériel et l'équipement de l'État d'envoi pour la mise en œuvre du présent Accord.*
3. « **Personnel invité** » signifie les personnes militaires/civiles envoyées par chacune des Parties sur le territoire de l'autre Partie pour les objectifs du présent Accord.
4. « **Personne à charge** », signifie le conjoint et les enfants du personnel invité qui sont à sa charge en conformité avec sa législation nationale.
5. « **Cadre supérieur** » signifie la personne la plus haut gradée au sein du personnel invité qui est nommée conformément à la législation nationale de l'État d'envoi afin de superviser les activités du groupe civil/militaire envoyé dans le cadre du présent Accord.
6. « **Coopération** » signifie les activités organisées conjointement par les Parties dans le cadre du présent Accord
7. **Étudiant militaire** : signifie le personnel n'ayant pas encore le statut d'officier

ou de sous-officier envoyé à l'école de guerre, à l'école de guerre, à l'école de militaire de médecine, à l'école des sciences infirmières, au lycée militaire et à l'école supérieure professionnelle de sous-officier de l'Etat d'accueil par l'Etat d'envoi en formation pour être nommé en tant qu'officier ou sous-officier.

8. **Patients** : signifient les personnes militaires/civiles et les personnes à leurs charges auxquelles les Parties ne peuvent pas fournir le traitement par leur propres moyens ou qui nécessitent un examen approfondi et auxquelles seront offerts le traitement et la consultation par l'intermédiaire de correspondance mutuelle.

ARTICLE IV DOMAINES DE COOPÉRATION MILITAIRES

La coopération entre les Parties inclut les domaines suivants :

1. Coopération dans le domaine de formation et d'instruction militaire.
2. Visites de coopération et de contact entre les institutions militaires.
3. Participation aux exercices/formations, envoi d'observateurs aux exercices.
4. Coopération dans le domaine de l'industrie de la défense.
5. Coopération militaires entre les forces armées.
6. Structure organisationnelle des forces armées, la structure et les équipements des unités militaires, la gestion du personnel.
7. Coopération dans le domaine du renseignement militaire.
8. Coopération dans le domaine de la logistique et des systèmes logistiques.
9. Coopération dans le domaine de la médecine et des services de santé militaire.
10. Coopération dans le domaine des systèmes de communication, électroniques et d'information.
11. Coopération dans les opérations autres que la guerre, comme les opérations de maintien de la paix, d'aide humanitaire et de lutte contre la piraterie.
12. Echange d'informations sur les systèmes juridiques militaires.
13. Coopération dans le domaine de la cartographie et l'hydrographie.
14. Echange de personnel pour le développement professionnel.
15. Coopération dans le domaine de recherche scientifiques et technologiques militaires.
16. Les activités sociales, sportives et culturelles.

Les Parties garantissent de faire tous les efforts pour réaliser les fins énoncées dans cet article.

**ARTICLE V
PRINCIPES DE MISE EN ŒUVRE ET DE COOPÉRATION**

1. La coopération peut être réalisée des manières suivantes en fonction des décisions des Parties :

- a. Des réunions et des visites des Ministres de la Défense, des Chefs d'état-major des armées et de leurs adjoints ou d'autres responsables mandatés par les Parties
- b. L'échange d'expériences entre experts de chacune des Parties dans divers domaines d'activités,
- c. L'organisation de cours de formations et d'instruction sans frais ou à prix courant/réduit dans les unités, les quartiers généraux et les institutions militaires,
- d. Les contacts entre les institutions militaires similaires,
- e. L'organisation de discussion conjointes, de consultations, de réunions et la participation aux cours, colloques et conférences,
- f. La participation aux exercices militaires comprenant des exercices de tir réel participation à ces exercices militaires en qualité d'observateur, exécution des formations de passage et des visites portuaires, l'organisation d'exercices conjoints,
- g. L'échange d'informations et de matériel de formation.
- h. La fourniture de soutien logistique mutuel et l'échange de munitions, de matériaux et de services sous forme de subvention ou contre paiement.

2. Les Parties peuvent conclure des mémorandums d'entente de mise en œuvre, des protocoles et des règlements complémentaires pour la mise en œuvre du présent Accord.

ARTICLE VI

AUTORITÉ COMPÉTENTES ET PLANS ANNUELS DE MISE EN ŒUVRE

1. Les autorités compétentes pour la mise en œuvre du présent Accord sont :

Pour le Gouvernement de la République de Turquie : L'État-major Général de la République de Turquie

Pour le Gouvernement de la République de Djibouti : L'État-major Général de la République de Djibouti

2. Les Parties préparent des Plans annuels de mise en œuvre des activités conjoints pour la mise en œuvre du présent Accord. Les Plans annuels de mise en œuvre comprennent le nom, la portée, le type, la date, le lieu, les organismes d'exécution, les aspects financiers et les autres informations sur les activités qui seront menées.

3. La coopération est réalisée en prenant en considération les intérêts et les besoins mutuels des Parties sur le principe de la réciprocité.

4. Les matériaux, les informations techniques et les documents échangés à titre

gratuit ou contre rémunération ou produits fabriqués conjointement par les Parties conformément au présent Accord aux autres accords ou protocoles ne peuvent être transférés vers un pays tiers sans accord mutuel préalable.

5. La coopération entre les Parties sera renforcée par des visites réciproques à tous les niveaux mentionnés dans les Plans annuels de mise en œuvre.

ARTICLE VII

SÉCURITÉ DE L'INFORMATION ET DU MATÉRIEL CLASSIFIÉ

1. Toutes les informations, les documents, les droits de propriété physique et intellectuelle et le matériel militaire classifiés fournis ou produits en vertu du présent Accord sont échangés, utilisés et protégés à leurs fins, conformément aux accords et aux règlements suivants conclus entre les Parties

2. Les Parties protègent et préservent l'information et le matériel échangés en vertu du présent Accord en leur attribuant un niveau de classification équivalent. Les niveaux de classification de sécurité correspondants des Parties sont les suivants :

Pour le Gouvernement de la République de Turquie		Pour le Gouvernement de la République de Djibouti	
Top	Çok Gizli	Top	Très secret
Secret	Gizli	Secret	Secret
Confidenti	Ozel	Confidenti	Confidentiel
Restricted	Hizmete	Restricted	Restreint
Unclassifi	Tasnif	Unclassifi	Non classés

3. Les parties ne doivent pas utiliser les informations et les matériels échangés en vertu du présent Accord à des fins autres que ceux prévus dans le présent Accord.

4. Les informations et matériels classifiés ne doivent pas être divulgués à une tierce partie sans le consentement écrit préalable de la Partie qui les a fournis.

5. Les informations et matériels classifiés sont échangés uniquement par des voies gouvernementales ou d'autres canaux approuvés par les autorités de sécurité désignées par les Parties. Le niveau de classification de sécurité de l'information doit être déterminé par la Partie qui fournit l'information.

6. Les Parties continuent d'être responsables de la protection et de la prévention de la déclassification de l'information et du matériel échangés classifiés même après l'expiration du présent Accord.

7. Les Parties doivent respecter les droits et les règles régissant les brevets, les droits d'auteur et les secrets commerciaux dans leurs activités de coopération.

8. Si cela s'avère nécessaire, un accord de sécurité séparé sur le transfert, l'utilisation et la protection des informations et des matériaux classifiés échangés dans le cadre du présent Accord peut être signé entre les Parties, sous la responsabilité des autorités qui sont chargées de chacun des domaines de coopération mentionnés à l'Article IV.

9. Les Parties mettront des restrictions en ce qui concerne les questions concernant les secrets nationaux.

ARTICLE VIII

QUESTIONS JURIDIQUES

1. Le Personnel invité et les Personnes à sa charge sont soumis aux lois et aux autres réglementations en vigueur de l'État d'accueil et sont sous la juridiction de l'État d'accueil durant la durée de leur présence sur le territoire de l'État d'accueil y compris leur entrée leur séjour et leur sortie. Dans le cas où la juridiction de l'État d'accueil est appliquée et le verdict prévoit une peine qui n'existe pas dans la législation de l'État d'envoi, cette peine ne sera pas appliquée, une peine qui existe dans la législation des deux États ou qui est convenable aux États des deux Parties sera appliquée.

2. Au cas où tout Personnel invité ou toute personne à sa charge est détenu ou arrêté, l'État d'accueil informe sans délai l'État d'envoi de cette situation.

3. Au cas où tout Personnel invité ou toute personne à sa charge est confronté à une enquête judiciaire ou un procès dans l'État d'accueil, il ou elle a le droit de profiter de toute la protection juridique généralement reconnue, qui ne peut pas être inférieure à celle dont bénéficient les ressortissants de l'État d'accueil.

4. Si le Personnel invité enfreint la loi de l'État d'accueil, ses activités peuvent être annulées par les autorités précisées dans l'article VI.

5. L'État d'envoi se réserve sa juridiction disciplinaire exclusive sur le Personnel invité dans le territoire de l'État d'accueil. Toutefois, les autorités militaires de l'État d'accueil peuvent donner les ordres nécessaires dans le cadre de ses fonctions au Personnel invité qui se trouve sous leur commandement.

6. Les cadres supérieurs de l'État d'envoi sont autorisés à appliquer des mesures disciplinaires au personnel de l'État d'envoi conformément aux dispositions de leurs lois relatives au service militaire et aux mesures disciplinaires.

ARTICLE IX

DEMANDES D'INDEMNISATION

1. L'État d'envoi est responsable de tous les dommages résultant des actes et des actions de l'un de tout Personnel invité ou toute personne à sa charge.

2. Sans prendre en considération la condition de faute intentionnelle ou de négligence grave, les lois de l'État d'accueil doivent être appliquées, y compris les revendications de tierces personnes, en cas de dommages et la perte de personnes, des biens et de l'environnement au cours de la mise en œuvre du présent Accord.

ARTICLE X

MATIERES ADMINISTRATIVES

1. Le Personnel invité et les personnes à sa charge ne bénéficieront pas de privilèges et d'immunités diplomatiques.

2. Sauf si le contraire est mutuellement convenu par les Parties, l'État d'accueil ne donnera pas au Personnel invité d'autres missions que celles visées dans le présent Accord ou dans les règlements et les accords ultérieurs.

3. Le personnel invité sera soumis aux mêmes traitements administratifs que leurs homologues de l'État d'accueil.

4. Le Personnel militaire de l'État d'envoi a le droit de porter son propre uniforme national, sauf si le contraire est convenu dans des autres mémorandums d'entente, protocoles et règlements techniques qui seront signés dans le cadre du présent Accord. L'État d'accueil fournira les équipements nécessaires pour l'exécution d'une activité au cours du service.

5. L'État d'envoi se réserve le droit de rappeler son personnel lorsqu'il estime nécessaire. L'État d'accueil prend les mesures nécessaires dès que possible pour assurer le retour dudit personnel lorsqu'il reçoit une telle demande de l'État d'envoi.

6. Les matières administratives de nature exceptionnelle seront précisées dans d'autres mémorandums d'entente, protocoles et règlements techniques qui seront signés dans le cadre du présent Accord.

7. Tout le Personnel invité et les personnes à sa charge peuvent bénéficier des clubs d'officiers et des économats militaires dans le cadre des de l'État d'accueil.

8. En cas de décès d'un Personnel invité ou d'une Personne à sa charge l'État d'accueil en informera l'État d'envoi, transportera le corps à l'aéroport international le plus proche sur son territoire et prendra les autres mesures nécessaires y compris la protection sanitaires jusqu'au transfert du corps.

9. Le Personnel invité doit éviter des actes qui peuvent nuire à l'environnement. être le plus attentif possible à la prévention de la pollution de l'environnement et respecter la réglementation de l'État d'accueil à ce sujet.

ARTICLE XI

SERVICES MÉDICAUX

1. Le Personnel invité et les étudiants militaires doivent être médicalement aptes à exercer toute activité conformément au présent Accord. L'État d'accueil peut demander un rapport médical attestant qu'ils sont médicalement en bon état.

2. Les étudiants militaires, le Personnel invité et les Personnes à sa charge bénéficieront sans frais des services de consultation urgente, et de traitement dentaires d'urgence conformément à la législation nationale de l'État d'accueil.

3. Les frais de traitement et de consultation des étudiants militaires sont couverts par l'assurance de santé qui sera contractée conformément à la législation nationale de l'État d'accueil. Les primes d'assurance et les frais de traitement des étudiants militaires sont couverts par l'État d'accueil.

4. Le Personnel invité bénéficie sans frais des possibilités de traitement et de consultation dans les hôpitaux militaires de l'État d'accueil.

5. Les frais de rapatriement et d'enterrement du personnel invité et des personnes à sa charge ainsi que des étudiants militaires malades et décédés seront couverts par l'État d'envoi.

6. Les Parties peuvent envoyer leurs patients, pour lesquels ils ne peuvent pas fournir un traitement avec leurs propres moyens, à l'autre Partie pour le traitement au cas où l'autre Partie notifie qu'il peut fournir un traitement aux patients. Tous les frais de traitement et de transport de ces patients seront couverts par l'État d'envoi ou les patients conformément à la législation nationale de l'État d'accueil.

ARTICLE XII

MATIERES FINANCIÈRES

1. L'État d'envoi sera responsable du salaire, de l'hébergement, de la nourriture, du transport, du per diem et des autres droits financiers du Personnel invité qui est affecté à la mise en œuvre des activités de coopération en vertu du présent Accord
2. L'Etat d'accueil décidera si les activités sont organisées gratuitement ou à prix courant/réduit dans le cadre de la législation.
3. Le Personnel invité réglera ses dettes et celles des Personnes à sa charge en quittant définitivement l'État d'accueil. Au cas où les personnels invités n'ont pas payé les dettes et dans le cas d'un retrait d'urgence, les dettes du Personnel invité et ceux des Personnes à sa charge doivent être payés par l'État d'envoi en euros au taux de change utilisé à la date du paiement selon la facture établie par l'État d'accueil
4. Le personnel invité et les personnes à sa charge sont soumis à la législation fiscale en vigueur dans la Partie d'accueil au cours de leur entrée, de séjour et de départ.

ARTICLE XIII

PROCÉDURES DE DOUANE ET DE PASSEPORT

1. Le Personnel invité et les Personnes à sa charge seront soumis à la réglementation de l'État d'accueil en ce qui concerne le séjour et le voyage des étrangers sur le territoire de l'État d'accueil.
2. Le Personnel invité et les Personnes à sa charge seront soumis aux réglementations douanières et en matière de passeport de l'État d'accueil pendant leur entrée et leur départ. Toutefois, l'État d'accueil fournira toutes les facilités administratives possibles dans le cadre de sa législation.

ARTICLE XIV

ENGAGEMENTS DES PARTIES DÉCOULANT D'AUTRES ACCORDS INTERNATIONAUX

Les dispositions du présent Accord ne portent pas atteinte aux engagements des Parties découlant des autres accords internationaux et ne doivent pas être utilisés contre les intérêts, la sécurité et l'intégrité territoriale d'autres États.

ARTICLE XV

RÈGLEMENT DES LITIGES

1. Un litige découlant de la mise en œuvre ou de l'interprétation du présent Accord sera réglé par voie de consultations et de négociations entre les Parties au niveau le plus bas possible et les Parties n'auront pas recours aux tribunaux nationaux et internationaux ou aux tierces parties pour le règlement du litige.
2. Si le litige n'est pas réglé dans les soixante (60) jours, les Parties débiteront des négociations dans les trente (30) jours. Si aucune solution n'est trouvée dans les soixante (60) jours suivants, chaque Partie pourra mettre fin au présent Accord avec un préavis écrit de quatre-vingt-dix (90) jours par voie diplomatique.

ARTICLE XVI

AMENDEMENT ET RÉVISION

1. Si nécessaire, chacune des Parties peut proposer un amendement ou une révision de l'accord par la voie diplomatique. Les négociations débiteront dans les trente (30) jours à partir de la date la réception d'une proposition écrite. Si aucun résultat n'est obtenu dans les quatre-vingt-dix(90) jours, chacune des Parties peut mettre fin au présent Accord conformément à la procédure précisée dans la deuxième paragraphe de l'article XVIII du présent Accord.
2. Les amendements convenus entreront en vigueur conformément à la procédure prévue à l'article XVII régissant l'entrée en vigueur du présent Accord. Toutes les modifications et les révisions doivent être effectuées par écrit.

ARTICLE XVII

RATIFICATION ET ENTRÉE EN VIGUEUR

Le présent Accord entrera en vigueur à la date de réception de la dernière notification écrite par laquelle les Parties se notifient mutuellement, par la voie diplomatique, de l'accomplissement de leurs procédures juridiques internes nécessaires pour son entrée en vigueur.

ARTICLE XVIII

DURÉE ET DÉNONCIATION

1. Le présent Accord restera en vigueur pour une période de cinq ans à partir de sa date d'entrée en vigueur. Sauf si l'une des Parties notifie à l'autre par écrit, par la voie diplomatique de son intention de le dénoncer avec un préavis de quatre-vingt-dix jours, le présent accord sera automatiquement prorogé pour des périodes successives de un (1) an.
2. Si aucun accord ne peut être atteint entre les parties lors de la révision ou de la modification du présent Accord ou de règlement d'un litige, chaque partie peut résilier le présent Contrat avec un préavis écrit de 90 jours par la voie diplomatique. La résiliation entrera en vigueur 90 jours après la réception de la notification par l'autre Partie.
3. Les dispositions de la dénonciation n'influenceront pas la mise en œuvre des projets, programmes des activités et de contrats conclus ou initiés avant la dénonciation du présent Accord.

ARTICLE XIX

TEXTE ET SIGNATURE

1. Le présent Accord est préparé dans les langues turques, françaises et anglaises en deux exemplaires originaux, les deux textes faisant également foi. En cas de divergence d'interprétation, le texte anglais fera foi.
2. Le présent Accord est signé le 24 Janvier 2015, à Djibouti par les personnes soussignées, dûment autorisés par leurs Gouvernements.

POUR LE GOUVERNEMENT
DE LA RÉPUBLIQUE DE TURQUIE

POUR LE GOUVERNEMENT
DE LA RÉPUBLIQUE DE DJIBOUTI

SIGNATURE :

NOM : Fikri İŞİK
TITRE : Ministre de la Science,
de l'Industrie et de la
Technologie

SIGNATURE :

NOM : Hassan Darar HOUFFANEH
TITRE : Ministre de la Défense

[TURKISH TEXT – TEXTE TURC]

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
İLE
CİBUTİ CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
ARASINDA

ASKERÎ ALANDA EĞİTİM, TEKNİK VE BİLİMSEL
İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASI

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE CİBUTİ CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
ASKERİ ALANDA EĞİTİM, TEKNİK VE BİLİMSSEL İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASI**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti (bundan böyle "Taraflar" veya "Taraflar" olarak adlandırılacaktır)

Birleşmiş Milletler Şartı'nın amaç ve ilkelerine bağlılıklarını teyit ederek,

Tarafların egemenliği ve eşitliğine karşılıklı saygı temelinde çeşitli askerî alanlarda iş birliğinin, Tarafların ortak menfaatlerine ve ekonomik verimliliğine katkıda bulunacağını vurgulayarak,

Taraflar arasındaki mevcut dostane ilişkilerin, ulusal kanunlar, uluslararası kurallar ve anlaşmalar temelinde geliştirilmesi ihtiyacını belirterek,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

**MADDE I
AMAÇ**

İşbu Anlaşma'nın amacı, Madde IV'de belirtilen alanlarda, Taraflar arasındaki ilişkiler için bir çerçeve oluşturmak ve iş birliğinin geliştirilmesidir.

**MADDE II
KAPSAM**

İşbu Anlaşma, Madde IV'de belirtilen alanlar ile bu Anlaşmaya dayanılarak yapılacak uygulama mutabakat muhtıraları, protokoller ve diğer teknik düzenlemeler ile belirlenecek alanlarda personel, malzeme, teçhizat, bilgi ve tecrübe mübadelesinde uygulanacaktır.

**MADDE III
TANIMLAR**

Bu Anlaşmada kullanılan terimler aşağıdaki anımdadır:

1. **Gönderen Devlet;** Bu Anlaşma'nın amaçları için Kabul Eden Devlete personel, malzeme ve teçhizat Gönderen Devleti ifade eder.
2. **Kabul Eden Devlet;** Bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla ülkesinde Gönderen Devleti personel, malzeme ve teçhizatı bulunan Devleti ifade eder.
3. **Misafir Personel;** Taraflardan herhangi birinin bu Anlaşma'nın amaçları için diğer Taraf ülkesine gönderdiği asker/sivil şahısları ifade eder.
4. **Yakınlar;** Misafir Personelin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu eş ve çocuklarını ifade eder.

5. **Kıdemli Personel;** Bu Anlaşma kapsamında gönderilen askerî/sivil grubun faaliyetlerine nezaret etmek üzere, Gönderen Devletin mevzuatına uygun olarak atanmış, Misafir Personel arasındaki en kıdemli kişiyi ifade eder.

6. **İş Birliği;** Tarafların bu Anlaşma çerçevesinde ortak şekilde düzenledikleri faaliyetleri ifade eder.

7. **Misafir Öğrenci;** Gönderen Devlet tarafından subay veya astsubay olarak nasbedilmek üzere Kabul Eder Devlet harp okulları askerî tıp fakültesi, hemşirelik yüksekokulu, askerî liseler veya astsubay meslek yüksekokullarına eğitime gönderilen ve henüz subay veya astsubay statüsü kazanmamış personeli ifade eder.

8. **Hastalar;** Tarafların kendi imkânları ile tedavi edemedikleri veya ileri tetkik gerektiren ve karşılıklı yazışmalar ile muayene ve tedavisine imkân sağlanan askerî/sivil şahısları ve yakınlarını ifade eder.

MADDE IV ASKERİ İŞBİRLİĞİ ALANLARI

Taraflar arasında iş birliği aşağıdaki alanları kapsar.

1. Askerî eğitim ve öğretim alanında iş birliği,
2. Askerî kurumları arasında iş birliği ve temas ziyaretleri,
3. Tatbika/egitime katılım sağlanması, tatbikatlara gözlemci gönderilmesi,
4. Savunma sanayi alanında iş birliği,
5. Silahlı Kuvvetler arasında askerî iş birliği,
6. Silahlı kuvvetlerin teşkilat yapısı, askerî birliklerin yapısı ve teçhizatı, personel yönetimi,
7. Askerî istihbarat alanında iş birliği,
8. Lojistik ve lojistik sistemler alanında iş birliği,
9. Askerî tıp ve sağlık hizmetleri alanında iş birliği,
10. Muhabere, elektronik ve bilgi sistemleri alanında iş birliği,
11. Barışı koruma, insani yardım ve korsanlığa mücadele operasyonları gibi savaş haricindeki harekâtlarda iş birliği,
12. Askerî hukuk sistemleri konusunda bilgi mübadelesi,
13. Haritacılık ve hidrografi alanında iş birliği,

- 14 Mesleki gelişim amaçlı personel mübadelesi;
15. Askerî bilimsel ve teknolojik araştırma alanında iş birliği;
- 16 Sosyal, sportif ve kültürel etkinlikler.

Taraflar, işbu maddede belirtilen amaçları gerçekleştirmek için ellerinden gelen tüm çabayı göstereceklerini taahhüt ederler.

MADDE V UYGULAMA VE İŞ BİRLİĞİ ESASLARI

1. İşbirliği, Tarafların kararına bağlı olarak aşağıdaki şekillerde gerçekleştirilebilir.
  - a. Savunma Bakanları, Genelkurmay Başkanları ve onların yardımcıları veya Taraflarca yetkilendirilen diğer görevlilerin toplantı ve ziyaretleri;
  - b. Her iki Tarafın uzmanları arasında çeşitli faaliyet alanlarında tecrübe değişimi.
  - c. Askerî birlik, karargâh ve kurumlarda ücretsiz olarak veya carîlendirilmiş ücret karşılığında eğitim kursları ile öğretimlerin düzenlenmesi;
  - d. Benzer askerî kurumlar arasında irtibatlar;
  - e. Müşterek müzakerelerin, istişarelerin, toplantıların düzenlenmesi ve kurslara sempozyumlara ve konferanslara katılım;
  - f. Fırlı atış uygulamalarını da içerecek şekilde askerî tatbikatlara katılım, bu askerî tatbikatlara gözlemci statüsünde iştirak, geçiş eğitimlerinin ve liman ziyaretlerinin crası, müşterek tatbikatların düzenlenmesi;
  - g. Bilgi ve eğitim malzemelerinin değişimi;
  - h. Hibe olarak veya bedeli karşılığında karşılıklı lojistik destek temininde ve münimmat, malzeme ve hizmet değişiminde bulunulması;
2. Taraflar, bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla tamamlayıcı uygulama mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler akdedebilirler.

MADDE VI YETKİLİ MAKAMLAR VE YILLIK UYGULAMA PLANLARI

1. Bu Anlaşmanın uygulanmasında yetkil makamlar şunlardır:

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı;

Cıbutı Cumhuriyeti Hükümeti adına Cıbutı Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı;
2. Taraflar, bu Anlaşmanın uygulanması için müşterek faaliyetlere ilişkin Yıllık Uygulama Planları hazırlayacaklardır. Yıllık Uygulama Planları, icra edilecek faaliyetlerin

adını, kapsamını, tipini, zamanını, yerini, icra edecek kurumları, mali hususları ve diğer ayrıntıları içerecektir.

3. İşbirliği, Tarafların karşılıklı çıkar ve ihtiyaçları dikkate alınarak mütekabiliyet esasına göre gerçekleştirilecektir.

4. Bu Anlaşma, diğer anlaşmalar veya protokoller uyarınca Tarafların ücretsiz veya bedelli mukabili birbirlerine verecekleri veya ortak üretecekleri malzemeler, teknik bilgi ve dokümanlar, önceden karşılıklı mutabakat sağlanmadan üçüncü bir ülkeye devredilmeyecektir.

5. Taraflar arasındaki iş birliği, Yıllık Uygulama Planları'nda belirtilen tüm düzeylerde yapılacak karşılıklı ziyaretler ile kuvvetlendirilecektir.

MADDE VII GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE MALZEMENİN GÜVENLİĞİ

1. Bu Anlaşma kapsamında temin edilen veya üretilen gizlilik dereceli tüm bilgiler, belgeler, maddi ve fikri mülkiyet hakları ile askeri malzeme, Taraflar arasında akdedilecek müteakip anlaşmalar ya da düzenlemelere uygun olarak amaçları doğrultusunda mübadele edilecek, kullanılacak ve muhafaza edilecektir.

2. Taraflar bu Anlaşma kapsamında mübadele edilen bilgi ve malzemeyi, eşit düzeyde gizlilik derecesi vererek koruyacak ve muhafaza edecektir. Taraflarca kullanılan gizlilik derecesi şu şekilde olacaktır:

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İçin		Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti İçin	
Top Secret	Çok Gizli	Top Secret	Très secret
Secret	Gizli	Secret	Secret
Confidential	Özel	Confidential	Confidentiel
Restricted	Hizmete Özel	Restricted	Restreint
Unclassified	Tasnif Dışı	Unclassified	Non classes

3. Taraflar, bu Anlaşma kapsamında mübadele edilen bilgi ve malzemeleri Anlaşma'da düzenlenen amaçlar dışında kullanmayacaklardır.

4. Gizlilik dereceli bilgi ve malzeme, bu bilgi ve malzemeleri sağlayan Tarafın yazılı ön mutabakatı olmadan üçüncü bir tarafa ifşa edilemez.

5. Gizlilik dereceli bilgi ve malzeme, sadece hükümetler arası kanallar yoluyla veya Tarafların Atanmış Güvenlik Yetkililerince uygun bulunan diğer kanallardan mübadele edilecektir. Bilginin gizlilik derecesi, bilgiyi sağlayan Tarafça belirlenecektir.

6. Tarafların mübadele edilen gizlilik dereceli bilginin korunması ve gizlilik derecesinin kaldırılmasının önlenmesine ilişkin sorumlulukları, Anlaşmanın sona ermesinden sonra da devam edecektir.

7. Taraflar, iş birliği faaliyetlerinde patent ve telif hakları ile ticari sırlara ilişkin haklara ve kurallara saygı gösterecektir.

8. İhtiyaç duyulması halinde; Taraflar arasında, madde IV'te belirtilen iş birliği alanlarının her biri için yetkilendirilmiş olan makamların sorumluluğunda, bu Anlaşma kapsamında mubadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin transferi, kullanılması ve korunması konusunda ayrı birer güvenlik anlaşması imzalanabilir.

9. Taraflarca millî sırlarla ilgili konularda kısıtlamalar getirilecektir.

MADDE VIII HUKUKİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ile Yakınları; giriş, ikamet ve çıkış dâhil, Kabul Eden Devlet ülkesinde buldukları sürece Kabul Eden Devletin yürürlükteki yasalarına ve diğer düzenlemelerine tabi olacaklardır. Kabul Eden Tarafın yargı yetkisinin uygulandığı ve hüküm içeriğinin Gönderen Tarafın mevzuatında bulunmayan bir cezayı öngördüğü hallerde, bu ceza uygulanmayacak, her iki Tarafın mevzuatında yer alan veya Tarafların Devlet erince uygun olan bir ceza türü uygulanacaktır.

2. Kabul Eden Devlet, Misafir Personel veya Yakınlarından birinin gözetimine alınması veya tutulması halinde Gönderen Devleti derhal durumdan haberdar edecektir.

3. Misafir Personel veya Yakınlarından birinin Kabul Eden Devlette yasal bir soruşturmanın veya yargılanmanın konusu olması durumunda, bu kişiler Kabul Eden Devlet vatandaşılarına sağlanılardan az olmamak koşulu ile genel olarak kabul edilmiş hukuki korumadan istifade etme hakkına sahip olacaktır.

4. Kabul Eden Devletin kanunlarını ihlal ettikleri takdirde, Misafir Personelin faaliyetlerine Madde VI'da belirtilen Yetkili makamlarca son verilebilecektir.

5. Gönderen Devlet, disiplin konusunda Misafir Personel üzerindeki münhasır yargı yetkisini Kabul Eden Devletin ülkesinde muhafaza eder. Ancak Kabul Eden Devletin yetkili askerî makamları emrindeki Misafir Personelle görevin gerektirebileceği emirleri verecektir.

6. Gönderen Devletin Kıdemli Personeline, kendi askerî hizmet ve disiplin mevzuatları ile ilgili yasalarının hükümleri uyarınca, Gönderen Devletin personeline disiplin tedbirlerini uygulama yetkisi verilmiştir.

MADDE IX TAZMİNAT TALEPLERİ

1. Misafir Personel ve Yakınlarından birinin eylem ve fiillerinden kaynaklanan her türlü zarardan Gönderen Devlet sorumludur.

2. İşbu Anlaşmanın uygulanması esnasında kişilere, mallara ve çevreye verilen zarar ve ziyanlarda üçüncü kişi talepleri de dâhil, kasit veya ağır ihmâl şartı aranmaksızın, Kabul Eden Devletin kanunları uygulanacaktır.

**MADDE X
İDARİ KONULAR**

1. Misafir Personel ve Yakınları, diplomatik dokunulmazlık ve imtiyazlara sahip olmayacaktır.
2. Taraflarca karşılıklı olarak aksi yönde bir karar alınmadıkça Kabul Eden Devlet Misafir Personele bu Anlaşma'da veya müteakip anlaşmalar ve düzenlemelerde belirtilenlerden başka görevler vermeyecektir.
3. Misafir Personel, Kabul Eden Devletin emsa personeline uygulanan idari uygulamalara tabi olacaktır.
4. Bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller ve teknik düzenlemeler ile aksine karar verilmedikçe, Gönderen Devletin Askeri Personeli kendi millî üniformalarını giyme hakkına sahiptir. Görev sırasında bir faaliyetin icrası için gerekli teçhizat Kabul Eden Devlet tarafından sağlanacaktır.
5. Gönderen Devlet, gerekli gördüğünde personelini geri çağırma hakkını saklı tutar. Kabul Eden Devlet, Gönderen Devletten böyle bir talep aldığı anda, geri çağırılan personelin dönüşü için mümkün olan en kısa zamanda gerekli tedbirleri alacaktır.
6. İstisna teşkil eden idari hususlar, bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller veya teknik düzenlemelerde belirlenecektir.
7. Tüm Misafir Personel ve Yakınları, orduevleri ve askerî kantinlerden Kabul Eden Devletin düzenlemeler çerçevesinde yararlanabilirler.
8. Misafir Personel veya Yakınlarından herhangi birinin ölmesi durumunda, Kabul Eden Devlet, Gönderen Devleti durumdan haberdar edecek, ölen kişinin cenazesini kendi ülkesindeki en yakın uluslararası havaalanına nakledecek ve cenaze nakledilinceye kadar sıhhi koruma dâhil gerekli diğer tedbirleri alacaktır.
9. Misafir Personel çevreye zarar verebilecek faaliyetlerden kaçınacak, çevre kirliliğinin önlenmesine azami dikkat edecek ve Kabul Eden Devletin konuya ilişkin düzenlemelerine uyacaktır.

**MADDE XI
SAĞLIK HİZMETLERİ**

1. Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, bu Anlaşma gereği herhangi bir faaliyeti gerçekleştirebilecek ölçüde sağlık bakımından uygun olacaktır. Kabul Eden Devlet tarafından sağlık bakımından uygun olduğunu bildirir sağlık raporu istenebilecektir.
2. Misafir Öğrenciler, Misafir Personel ve Yakınları, acil sağlık ve acil dış sağlık hizmetlerinden Kabul Eden Devletin mevzuatı doğrultusunda ücretsiz olarak yararlanırlar.
3. Misafir Öğrencilerin muayene ve tedavi giderleri Kabul Eden Devletin ulusal mevzuatına göre yaptırılacak Sağlık Sigortası tarafından karşılanacaktır. Misafir Öğrencilerin sigorta primleri veya sağlık harcamaları Kabul Eden Devlet tarafından karşılanacaktır.

4. Misafir Personel, Kabul Eden Devlet askerî hastanelerinde ücretsiz olarak muayene ve tedavi imkânlarından yararlanır.
5. Misafir Personel ile Yakınlarının ve Misafir Öğrencilerin hastalık veya vefat nedeniyle ülkesine gönderilme ve cenaze masrafları Gönderen Devlet tarafından karşılanacaktır.
6. Taraflar kendi imkânları ile tedavi edemedikleri hastaları karşı tarafın tedavi edebileceğini bildirmesi durumunda karşı tarafa gönderebileceklerdir. Bu hastaların ulaşım ve tüm tedavi masrafları Kabul Eden Devletin ulusal mevzuatına göre Gönderen Devlet veya Hasta tarafından karşılanacaktır.

MADDE XII MALİ KONULAR

İşbu Anlaşma kapsamında bulunan işbirliği faaliyetlerinin icrası maksadıyla görevlendirilen Misafir Personelin maaş, konaklama, yemek hizmeti, ulaştırma, gündelik ve diğer mali haklarından, Gönderen Taraf sorumlu olacaktır.

2. Faaliyetlerin ücretsiz olarak veya cari veya indirilmiş fiyatlar karşılığında düzenlenmesine mevzuatı çerçevesinde Kabul Eden Taraf karar verecektir.
3. Misafir Personel, Kabul Eden Tarafı kesin olarak terk ederken kendi borçları ile Yakınlarının borçlarını tasfiye edecektir. Borçların Misafir Personel tarafından ödenmemesi ve/veya acil geri çekilme halinde, Misafir Personel ve Yakınlarının borçları Kabul Eden Taraf tarafından düzenlenecek faturaya istinaden Gönderen Taraf tarafından ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Avro olarak ödenecektir.
4. Misafir Personel ve Yakınları, giriş, kalış ve çıkışları süresince Kabul Eden Tarafın yürürlükteki vergi mevzuatına tabi olacaktır.

MADDE XIII GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ

1. Misafir Personel ile Yakınları, Kabul Eden Devletin ülkesinde, Kabul Eden Devletin yabancıların ikamet ve seyahatleri hakkındaki düzenlemelerine tabi olacaktır.
2. Misafir Personel ile Yakınları, Kabul Eden Devletin ülkesine giriş ve çıkışlarda bu Devletin pasaport ve gümrük ile ilgili düzenlemelerine tabi olacaktır. Ancak, Kabul Eden Devlet kendi mevzuatı çerçevesinde mümkün olan tüm idari kolaylıkları sağlayacaktır.

MADDE XIV TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDAN DOĞAN TAAHHÜTLERİ

Bu Anlaşma'nın hükümleri, Tarafların diğer uluslararası anlaşmalardan doğan taahhütlerini etkilemeyecek ve diğer devletlerin çıkarlarına, güvenliklerine ve ülke bütünlüklerine karşı kullanılmayacaktır.

**MADDE XV
UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ**

1. Bu Anlaşmanın uygulanmasından veya yorumlanmasından doğan herhangi bir uyuşmazlık Taraflar arasında mümkün olan en alt düzeyde istişare ve görüşmeler yoluyla çözülecek ve çözüm için herhangi bir ulusal veya uluslararası mankemeye, ya da üçüncü tarafa intikal ettirilmeyecektir.

2. Uyuşmazlık 60 gün içinde çözümlenemezse, Taraflar 30 gün içinde görüşmelere başlayacaktır. Müteakip 60 gün içinde çözüm sağlanamadığı takdirde, Taraflardan her biri 90 gün önceden diplomatik yollarla yazılı bir bildirimde bulunmak suretiyle bu Anlaşmayı sona erdirebilecektir.

**MADDE XVI
TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME**

1. Taraflardan her biri gerektiğinde bu Anlaşmanın değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini diplomatik yollarla önerebilir. Yazılı önerinin alındığı tarihten itibaren 30 gün içerisinde görüşmeler başlayacaktır. 90 gün içerisinde bir sonuca varılamaz ise, Taraflardan her biri işbu Anlaşmanın XVII'inci Maddesinin 2'nci paragrafı uyarınca bu Anlaşmayı sona erdirebilecektir.

2. Üzerinde mutabık kalınan değişiklikler, bu Anlaşmanın yürürlüğe girişini düzenleyen XVII'inci Maddedeki usul uyarınca yürürlüğe girecektir. Bütün değişiklik ve gözden geçirmeler yazılı olarak yapılacaktır.

**MADDE XVII
ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ**

İşbu Anlaşma, Tarafların, onay ve yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

**MADDE XVIII
YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME**

1. Bu Anlaşma yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl yürürlükte kalacaktır. Taraflardan herhangi biri diğerine Anlaşmanın yürürlük süresinin bitiminden 90 gün öncesinden diplomatik yollarla yazılı olarak sona erdirmeyi bildirmesi, göndermediği takdirde Anlaşma birbirini izleyen birer yıllık süreler için kendiliğinden uzayacaktır.

2. Eğer bu Anlaşmanın gözden geçirilmesinde veya değişiklik yapılmasında veya bir uyuşmazlığın çözümünde Taraflar arasında mutabakat sağlanamazsa Taraflardan her biri diplomatik yollarla 90 günlük yazılı bir ön bildirim ile bu Anlaşmayı sona erdirebilecektir. Fesih işlemi bildirim diğer Tarafça alınmasından 90 gün sonra yürürlüğe girer.

3. Fesih hükümleri bu Anlaşmanın feshinden önce karar aşırılmış ve başlatılmış olan bir program, faaliyetler ve sözleşmenin uygulanmasını etkilemeyecektir.

**MADDE XIX
METİN VE İMZA**

1. Bu Anlaşma Türkçe, Fransızca ve İngilizce dillerinde her biri aynı derecede geçerli olmak üzere ikiye asıl nüsha olarak tanzim edilmiştir. Yorum farklılığı halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.

2. Bu Anlaşma kendi Hükümetlerince gerektiği gibi yetkilendiren ve altında imzaları bulunan kişiler tarafından 24 Ocak 2015 tarihinde, Cibuti'de imzalanmıştır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ADINA**

İMZA :

İSİM : Fikri IŞIK

**UNVAN : Bilim, Sanayi ve Teknoloji
Bakanı**

**CİBUTİ CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ADINA**

İMZA :

İSİM : Hassan Darar HOUFFANEH

UNVAN : Savunma Bakanı